

BÖLÜM I: Seçim sistemlerine ilişkin soruları yanıtlayınız.

SORU 1. Oy hakkına sahip olupta, oy verme gününde oy kullanmayacaklardan 3'ünü belirtiniz.

SORU 2. Ülkenin, her biri bir milletvekili çıkaracak biçimde seçim çevresine bölüdüğü seçimde 100.000 geçerli oyun kullanılmıştır. Aşağıdaki sonuçlara göre burada hangi seçim sistemi uygulanır?

A	40.000
B	38.000
C	22.000

En çok oyu alan A seçimi kazanmıştır.

SORU 3. Ülkenin, her bir seçim çevresinden çıkacak milletvekillerinin liste olarak aday gösterildiği ve o seçim çevresinde en çok oyu alan partinin tüm milletvekillerini çıkardığı seçim sistemi hangisidir?

X Seçim çevresinden 5 Milletvekili çıkacaktır. Bu seçim çevresinde 100.000 geçerli oy kullanılmıştır.

A	40.000
B	38.000
C	22.000

En çok oyu alan A Partisi, X seçim çevresindeki 5 milletvekilinin hepsini tek başına çıkarmıştır.

SORU 4. Ülkenin, her biri bir milletvekili çıkaracak biçimde seçim çevresine bölüdüğü seçimde 100.000 geçerli oyun kullanılmıştır. Aşağıdaki sonuçlara göre burada hangi seçim sistemi uygulanır?

Bu seçim çevresinde 100.000 geçerli oy kullanılmıştır.

A	40.000
B	38.000
C	22.000

İlk turda hiç kimse milletvekili çıkaramamıştır. Seçim için ikinci tura gidilmelidir.

SORU 5. Ülkenin, her bir seçim çevresinden çıkacak milletvekillerinin liste olarak aday gösterildiği ve o seçim çevresinde partinin tüm milletvekillerini çıkardığı seçim sistemine göre aşağıdaki sonuçlar alınmıştır. Burada hangi seçim sistemi bulunmaktadır?

X Seçim çevresinden 5 Milletvekili çıkacaktır. Bu seçim çevresinde 100.000 geçerli oy kullanılmıştır.

I. TUR

A	40.000
B	38.000
C	22.000

X seçim çevresinde hiçbir siyasi parti milletvekili çıkaramamıştır. 2. Tur seçim yapılacaktır.

II. TUR

Seçim çevresinde A partisi 5 milletvekilini çıkarmıştır.

SORU 6. Tüm ülkenin tek bir seçim çevresi olduğu bu seçim sisteminde, partiler ülkedeki milletvekili sayısı olan 200 milletvekilini aday olarak gösterirler. 20.000.000 geçerli oyun kullanıldığı seçimde partiler aşağıdaki oyları almıştır. Buna göre hangi seçim sistemi uygulanmaktadır?

A	8.000.000	8.000.000/100.000	80 mv.
B	6.000.000	6.000.000/100.000	60 mv.
C	4.000.000	4.000.000/100.000	40 mv.
D	1.800.000	1.800.000/100.000	18 mv.
E	200.000	200.000/100.000	2 mv.

SORU 7. Partilerin her bir seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısı kadar adayla seçime katıldığı bir sistemde, 5 milletvekilinin çıkacağı 100.000 geçerli oyun kullanıldığı X seçim çevresinden partilerin aldıkları oylar aşağıdaki gibidir. Bu seçim sisteminde seçim kotası nasıl hesaplanır? Hangi seçim sistemi söz konusudur?

A	36.000	36.000/20.000	1 mv.	16.000 artık oy
B	28.000	28.000/20.000	1 mv.	8.000 artık oy
C	24.000	24.000/20.000	1 mv.	4.000 artık oy
D	12.000	12.000/20.000	0 mv.	12.000 artık oy

X seçim çevresinde toplamda 3 milletvekili çıkmış, 2 milletvekilliği açıkta kalmıştır.

Bu sonuçlara göre boşta kalan milletvekilliklerinin ve artık oyların dağıtımını açışından;

a- En büyük artık oy usulü nedir?

b- En kuvvetli ortalama usulünü araştırınız.

c- Ulusal artık sistemi nedir? Araştırınız.

SORU 8. Seçim kotası bulunmayan, artık oy ve açık milletvekilliği bırakmayan seçim sistemine göre 100.000 geçerli oyun kullanıldığı bir seçim çevresinden partiler 5 milletvekili çıkaracaktır. Bu seçimde aşağıdaki şu sonuçlar elde edilmiştir. Burada hangi seçim sistemi uygulanmaktadır?

	OYLAR	1'e bölme	2'e bölme	3'e bölme	4'e bölme	5'e bölme
A	36.000	36.000	18.000	12.000	9.000	7.200
B	30.000	30.000	15.000	10.000	7.500	6.000
C	24.000	24.000	12.000	8.000	6.000	4.800
D	10.000	10.000	5.000	3.333	2.500	2.000

Bu seçim çevresinde A partisi 2 mv. B partisi 2 mv. C partisi ise 1 mv. Çıkarılmıştır.

SORU 9. Bloke liste, tercihli oy ve karma oy ne anlama gelir? Araştırınız.

SORU 10. T.C Anayasası'na göre seçilme yeterlilikleri nelerdir?

BÖLÜM II: Aşağıdaki karma soruları yanıtlayınız.

SORU 1. Bireysel başvurunun şartları nelerdir? Anayasa ve 6216 sayılı Kanun'dan hareketle belirtiniz.

SORU 2. İptal davasında şekil bakımından denetim ne anlama gelir? Bu denetim yoluna kimler, hangi sürede ve hangi normların ihlali bakımından başvurabilir?

SORU 3. Def'i yolu ile denetim ne demektir? Şartları nelerdir?

SORU 4. Anayasa yargısında denetimin zamanına göre ortaya çıkan modeller hakkında ileri sürülen görüş ve/veya eleştiriler nelerdir?

SORU 5. "Fransa Anayasası'nın 55. maddesi, usulüne uygun olarak onaylanan ve yayınlanan antlaşmaların, antlaşmanın diğer tarafındaki uygulamaya göre iç hukukta kanunlardan üstün olabileceğini belirtmektedir. Hollanda da antlaşmaların Anayasa'dan bile üstün olduğu kabul edilmektedir. İtalya'da antlaşma yükümlülüklerinin daha önce yürürlükte olan yasama yükümlülüklerini ortadan kaldıracağı ifade edilmektedir. İngiltere'de antlaşma yükümlülüklerinin doğrudan iç hukukta etki doğurması mümkün değildir. Öncelikle antlaşma metni bir yasama sürecine tabi tutulur. Terimler ve yasal düzenlemeler uyumlaştırılır. Buna antlaşmanın iç hukukla bütünleştirilmesi adı verilmektedir. Böylece antlaşmaların uygulanmasında problemler en aza indirilmeye çalışılmaktadır". AKKUTAY, Ali İbrahim, "Uluslararası Antlaşmaların İç Hukuka Etkisi", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Uluslararası Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007, s. Erişim Adresi: <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/1863/>

Yukarıda verilen değerlendirmeler karşısında Türk Hukukunda uluslararası anlaşmaların yeri ve denetimi hakkındaki düzenleme ve tartışmalar nelerdir? Açıklayınız.

SORU 6. Aşağıdaki önermelerden hangileri yasama yetkisinin genelliği ilkesi ile ilgili değildir?

1-) Anayasa'ya aykırı olmamak koşuluyla kural olarak her konu bir kanunla düzenlenebilir.

2-) Yasama organı, bir konuyu dilediği ölçüde ayrıntılı olarak düzenleyebilir.

3-) Yasama organında kabul edilen kanunlara karşı belli sayıda yasama organı üyesi Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

- 4-) Yasama organının herhangi bir konuyu görüşüp karara bağlayabilmesi için üye tam sayısının en az üçte birinin toplantıda hazır bulunması gerekir.
- 5-) Yasama organı, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

SORU 7. Sizce TBMM teşkilat yapısı içerisinde aşağıdakilerden hangisinin yokluğunda çalışmalarını sürdüremez?

- 1-) Başkanlık Divanı
- 2-) Siyasi parti grup başkan vekilleri
- 3-) Hükümet temsilcileri
- 4-) Cumhurbaşkanı
- 5-) Ana muhalefet partisi genel başkanı

SORU 8. 1982 Anayasası'na göre, TBMM Başkanlık Divanının oluşumunda kimler yer alır?

SORU 9. İtalyan Anayasasının 61. Maddesi; “Parlamentonun her bir üyesi ulusu temsil eder ve vekâletini kullanılmasında emirlerle bağlı değildir”. Anayasa hükmünde parlamento üyeleri ile temsil ettikleri arasındaki ilişki bakımından hangi ilke yasaklanmaktadır? Bu ilke hangi tür egemenlik anlayışında söz konusudur?

SORU 10. Portekiz Anayasası'nın 283. Maddesi İhmal yoluyla anayasaya aykırılığı düzenlemektedir. Maddeye göre; “1. Cumhurbaşkanı, Ombudsman veya özerk bölgelerle ilgili bir veya daha fazla hakkın ihlali gerekçesiyle, Yasama Meclislerinin başkanlarının istemiyle, Anayasa Mahkemesi inceleme yapar ve anayasal kuralların uygulanabilirliği için gerekli mevzuatın ihmal edilmesi yoluyla Anayasaya uymama kusurunu doğrular. 2. Anayasa Mahkemesi, ihmal yoluyla anayasaya aykırılığa karar verdiğinde, bununla ilgili olarak yetkili yasama organına bildirimde bulunur.” Türk anayasa yargısında böyle bir kavram var mıdır? İhmal yoluyla anayasaya aykırılık ne demektir? Araştırınız.

SORU 11. “Bir milletvekilinin veya görevleriyle ilgili olmayan suçlardan dolayı Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemler Başkanlıkça, Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu ..... havale edilir. Anayasa ve Adalet komisyonları üyelerinden kurulu ..... Başkanı, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibi, Anayasa Komisyonunun Başkanı, Başkanvekili, Sözcüsü ve Kâtibidir”. Boş bırakılan kısımlarda hangi komisyondan söz edilmektedir?

BÖLÜM III: Aşağıdaki olaya ilişkin soruları yanıtlayınız.

OLAY 1: Sayıştay Birinci Dairesi yaptığı mali denetimler esnasında, uygulamakta olduğu bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğunu tespit eder ve Anayasa'ya aykırılığın giderilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurur.

SORU 1. Buna göre, aşağıdaki ifadelerden Önergelerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

- 1-) Sayıştay Birinci Dairesinin başvurusunu Anayasa Mahkemesi için esasına girerek 5 ay içinde çözer.
- 2-) Sayıştay bir mahkeme olmadığından, Anayasa Mahkemesine Anayasa'ya aykırılığın giderilmesi yönünde başvuruda bulunamaz.
- 3-) Sayıştay bir yüksek mahkemedir ve Anayasa Mahkemesine Anayasa'ya aykırılığın giderilmesi yönünde başvuruda bulunabilir.
- 4-) Sayıştay Birinci Dairesi dışındaki diğer daireler Anayasa Mahkemesine başvurabilir.
- 5-) Sayıştay, Anayasa'ya aykırılığın giderilmesi için TBMM'ye başvurur.

SORU 2. Polonya Anayasası Madde 133. “2. Cumhurbaşkanı, bir uluslararası anlaşmayı imzalamadan önce, Anayasaya uygunluk görüşü almak için Anayasa Mahkemesine başvurabilir” hükmünü düzenlemektedir. Polonya Cumhurbaşkanı'nın Polonya Anayasa Mahkemesine göndermiş olduğu uluslararası anlaşmanın Anayasa'ya aykırı olduğunu farz edelim. Bu durumda Polonya'nın uluslararası antlaşmadan doğan sorumluluğu söz konusu olabilir mi? Neden?

SORU 3. Bu düzenlemeyi anayasal denetim açısından değerlendiriniz. Burada bahsi geçen anayasal denetimin türüne ne ad verilir? Bu denetim türüne ilişkin olumsuz ve olumlu görüşler nelerdir?

SORU 4. Bu hükümde geçen düzenlemenin benzeri Türk anayasa hukukunda bulunmakta mıdır?

OLAY 2: Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2.11.2011 tarihinde Başbakan A.D.U. hakkında meclis soruşturması açılması hakkında önerge verilmiştir. Bu önerge de meclis tarafından kabul edilmiş, Başbakan'ın göreviyle ilgili suçlarını soruşturmak üzere meclis soruşturma komisyonu kurulmuştur. Komisyon çalışmalarını tamamlamış ve raporunda Başbakanın görevleri ile ilgili suçlardan sorumlu bulunmuştur. Meclis soruşturma komisyonunun raporu üzerine TBMM Genel Kurulu Başbakanın Yüce Divana sevki yönündeki iradesini açıklamıştır.

SORU 1. Yukarıda verilen önermede yasamanın hangi işlemleri söz konusudur?

SORU 2. Parlatentonun bu işlemlerini tanımlayınız ve söz konusu olaydaki işlemlerin yapılmasında özel bir usul öngörölüp öngörölmediğini Anayasa'dan hareketle tespit ediniz.

SORU 3. Başbakan, TBMM'nin kendisinin Yüce Divana sevk edilmesi yönündeki iradesini tanımadığını bunun iptali için Anayasa Mahkemesine başvuracağını ifade etmiştir. Sizce Başbakanın bu işlem aleyhinde Anayasa Mahkemesine başvurusu mümkün müdür?

SORU 4. Başbakanın bu başvuru hakkında Anayasa Mahkemesi ne tür bir karar vermelidir? Açıklayınız.

SORU 5. Başbakanın yüce divan sevk edilmesi halinde ortaya çıkabilecek sonuçlar hakkında düşününüz. Sizce bu durumun doğal sonucu ne olabilir?

SORU 6. Başbakanı Yüce Divan sıfatıyla yargılayacak olan organ-kurum/kuruluş hangisidir? Yüce divana ilişkin düzenlemeleri Anayasa ve ilgili kanundan hareketle okuyarak inceleyiniz.

OLAY 3: 2000 sayılı Kanunu'nda değişiklik yapan 2500 sayılı Kanun için 455 milletvekili ile toplanan TBMM'de 227 Kabul oyu kullanmış, 177 Ret ve 49 Çekimser oy ve 2 geçersiz oy neticesinde kabul edilmiştir. Bu kanunda yer alan bir düzenlemeye göre "*üst rütbeye yükselmek için kıdem şartlarını yerine getirmiş Komiser Yardımcısı, Komiser ve Başkomiserlerin liyakat (nitelik) koşullarını belirlemek üzere Genel Müdürlük Merkez Değerlendirme Kurulu*" oluşturulmuştur.

SORU 1. 2500 sayılı Kanun, yapılış usulü bakımından Anayasa'da öngörülen çoğunluklara uyularak kabul edilmiş midir? Neden?

SORU 2. 2500 sayılı Kanun Cumhurbaşkanı tarafından meclise iade edilmiş, TBMM 2500 sayılı Kanunu bu sefer 558 milletvekilinin bulunduğu Genel Kurul'da 299 kabul oyu, 189 Ret ve 67 Çekimser oy ve 3 geçersiz oy ile kabul edilmiştir. Kanunu reddeden milletvekilleri anayasa mahkemesine kanunun iptali için başvurabilirler mi? Nasıl, hangi sürede ve hangi gerekçeyle başvurabilirler? Açıklayınız.

SORU 3. Milletvekili A.G. Kasım ayı içerisinde 4 birleşim günü meclis çalışmalarına katılmamıştır. A.G. 2500 sayılı kanunun görüşüldüğü Genel Kurul birleşiminde de yer almamıştır. A.G. hakkında herhangi bir yaptırım söz konusu olabilir mi? Cevabınız evet ise bu yaptırıma karşı A.G. nin hukuken başvurabileceği bir yol var mıdır? Açıklayınız.

PRATİK ÇALIŞMASI HAKKINDA NOT: Bu pratik çalışması çeşitli kaynaklardan hazırlanarak ve/veya varsayımaya dayalı olarak oluşturulmuş bir ÇALIŞMA METNİ'dir. Bu Pratik çalışma öğrencilerin sınavdan önce hem bilgilerinin ölçmek hem de çalışmaları için hazırlanmıştır. Bu pratik metni dersin hocası tarafından 2018-2019 Güz Döneminde Anayasa Hukuku (HKUK 131) dersini alan öğrenciler için hazırlanmıştır. 28.12.2018 tarihli derste öğrenciler bu çalışmayı yaparak derse gelmiş olmalıdırlar. Önceden izin almaksızın hiçbir biçimde çoğaltılamaz, kopyalanamaz, yayınlanamaz. Pratik metni hazırlayan hocaların izni almaksızın dağıtılamaz, başka internet sitelerine konulamaz! Para karşılığında kopyalanıp satılamaz.